

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW¹⁾

z dnia 2017 r.

w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) z tytułu kredytu hipotecznego udzielonego na cele mieszkaniowe

Na podstawie art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201, 648, 768, 935 i 1428) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zarządza się zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od:

- 1) umorzonych osobom fizycznym kwot wierzytelności z tytułu kredytów zaciągniętych na własne cele mieszkaniowe i zabezpieczonych hipotecznie, udzielonych przed dniem 15 stycznia 2015 r. przez podmioty uprawnione do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw w przypadku, gdy:
 - a) zabezpieczenie w postaci hipoteki ustanowiono na nieruchomości lub udziale w nieruchomości lub prawie wieczystego użytkowania gruntu lub udziale w takim prawie, lub spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego lub udziale w takim prawie, lub prawie do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub udziale w takim prawie, w związku z zaciągnięciem przez osoby fizyczne kredytu na własne cele mieszkaniowe,
 - b) osoby fizyczne, których zobowiązanie z tytułu kredytu uległo umorzeniu nie skorzystały z umorzenia zobowiązania z tytułu innego kredytu zabezpieczonego hipotecznie, zaciągniętego na własne cele mieszkaniowe;
- 2) świadczenia otrzymanego przez osoby fizyczne z tytułu umowy kredytu zaciągniętego przed dniem 15 stycznia 2015 r. na własne cele mieszkaniowe i zabezpieczonego hipotecznie, od podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw, w walucie obcej lub w polskich złotych, lecz nominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, w związku z powstaniem przychodu z tytułu zastosowania ujemnego oprocentowania.

¹⁾ Minister Rozwoju i Finansów kieruje działem administracji rządowej - finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 września 2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju i Finansów (Dz. U. poz. 1595).

§ 2. Zarządza się zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób prawnych, od podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw, od dochodów odpowiadających równowartości umorzonych zobowiązań z tytułu kredytów, od tej części kapitału, od której następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie § 1 pkt 1.

§ 3. Kwoty wierzytelności, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) kwoty kredytu (kapitału);
- 2) odsetki, w tym odsetki skapitalizowane, i prowizje;
- 3) opłaty, jeżeli ich poniesienie przez kredytobiorcę było niezbędne do zawarcia umowy kredytu, z wyjątkiem kosztów usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń.

§ 4. Przez własne cele mieszkaniowe, o których mowa w § 1, rozumie się wydatki na cele, o których mowa w art. 21 ust. 25 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.²⁾).

§ 5. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o kredycie, należy przez to rozumieć również kredyt refinansowy.

§ 6. Zaniechanie, o którym mowa w § 1, obejmuje dochód (przychód) uzyskany wyłącznie z tytułu jednego umorzenia, o którym mowa w § 1 pkt 1.

§ 7. Zaniechanie, o którym mowa w § 1 i 2, ma zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROZWOJU I FINANSÓW

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łúcko
Zastępcą Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów

/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648, 859, 1089, 1428 i 1448.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201, z późn. zm.), minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników, zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie.

Projekt rozporządzenia zawiera propozycję zaniechania poboru:

1) podatku dochodowego od osób fizycznych

a) od dochodów (przychodów) osób fizycznych z tytułu:

- umorzonych kwot wierzytelności z tytułu zabezpieczonych hipotecznie kredytów zaciągniętych na własne cele mieszkaniowe;
- świadczeń w związku z zastosowaniem ujemnego oprocentowania kredytów zaciągniętych na własne cele mieszkaniowe w walucie obcej lub w polskich złotych, lecz nominowanych lub indeksowanych do waluty obcej udzielonych przed dniem 15 stycznia 2015 r. przed podmioty uprawnione do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw;

2) podatku dochodowego od osób prawnych od podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw, od dochodów odpowiadających równowartości umorzonych zobowiązań z tytułu kredytów, od tej części kapitału, od której następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych.

Projektowane rozporządzenie poprzedzało *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku dochodowego od osób prawnych od niektórych dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. poz. 766)*, zwane dalej „rozporządzeniem z dnia 22 maja 2015 r.”, które zaniechaniem poboru podatku objęło dochody (przychody) uzyskane od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.

Wnioskodawcą wydania projektowanego rozporządzenia, analogicznie jak miało to miejsce w przypadku rozporządzenia z dnia 22 maja 2015 r., jest Związek Banków Polskich (dalej: ZBP), który zwrócił uwagę na działania polskiego sektora bankowego podejmowane po decyzji Szwajcarskiego Banku Centralnego o uwolnieniu kursu franka szwajcarskiego, ogłoszonej w dniu 15 stycznia 2015 r., powodującej wzrost wysokości rat kredytów hipotecznych w walucie szwajcarskiej. Działania te mają na celu ograniczenie negatywnych skutków wynikających ze zmiany kursu waluty szwajcarskiej na możliwość polskich obywateli terminowej spłaty kredytów mieszkaniowych denominowanych w tej walucie. Jednym z działań restrukturyzacyjnych kredytów hipotecznych dla klientów, którzy zaciągnęli kredyt na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych i wykorzystują tę nieruchomości na te cele jest, w przypadku wyczerpania innych możliwości, częściowe umorzenie spłaty kredytu, w tym jego części kapitałowej.

Ponadto w wyniku stosowania przez instytucje udzielające kredytów ujemnych stóp procentowych mają miejsce przypadki, w których kredytodawca nalicza ujemne oprocentowanie kredytu, tj. de facto kredytobiorca nie jest zobowiązany nie tylko do zwrotu odsetek, ale również części kapitału. W takim przypadku, tj. wskutek zapłaty kwoty kredytu

poniżej jego nominalnej wartości (kwoty przypadającej na spłatę kredytu) po stronie kredytobiorcy powstałby przychód.

W obecnym stanie prawnym, wobec upływu terminu obowiązywania rozporządzenia z dnia 22 maja 2015 r., umorzone zobowiązanie wobec banku z tytułu kredytu (w tym odsetki wymagalne) na gruncie ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, stanowi przychód z innych źródeł, o którym mowa w art. 20 ust. 1, powstały w dniu umorzenia. Przychód ten podlega opodatkowaniu na ogólnych zasadach, według obowiązującej skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy. Analogicznie w sytuacji zapłaty kredytu poniżej istniejącego zobowiązania (należności głównej), powstaje przychód z innych źródeł, podlegający opodatkowaniu według skali podatkowej.

W konsekwencji, na banku ciąży obowiązek sporządzenia i przesłania podatnikowi i właściwemu dla podatnika urzędowi skarbowemu informacji o wysokości przychodów uzyskanych w roku podatkowym (PIT-8C) w terminie i na zasadach określonych w art. 42a ustawy. Podatnik, któremu bank umorzył zobowiązanie z tytułu kredytu jest natomiast obowiązany do uwzględnienia takiego przychodu w zeznaniu podatkowym składanym za rok, w którym go uzyskał i obliczenia należnego podatku od łącznej sumy dochodów.

Jednakże wciąż aktualne pozostają argumenty ZBP, o tym, że decyzje kredytodawców o częściowym umorzeniu spłaty kredytu, nie powinny wiązać się dla kredytobiorców z koniecznością opodatkowania dochodu uzyskanego z tytułu tego umorzenia. Skoro bowiem kredytobiorcy stracili możliwość regulowania zobowiązań wobec podmiotu udzielającego kredytu, tym bardziej będą mieli trudności w zapłaceniu podatku dochodowego od osób fizycznych należnego z tytułu otrzymania przysporzenia majątkowego w postaci umorzenia tych zobowiązań.

ZBP wskazał, iż racjonalność ekonomiczną dla kredytobiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej, może nieść jedynie synergia działań ze strony kredytodawców oraz państwa. Ponadto ZBP zauważył, że ewentualne stosowanie przez banki ujemnych stóp referencyjnych będzie powodować dodatkowe obciążenia w zakresie zarządzania poborem podatku, które byłyby niewspółmiernie wysokie w porównaniu do korzyści fiskalnych wynikających z objęcia dochodów, powstałych po stronie osób fizycznych w związku z zastosowaniem tych ujemnych stóp procentowych, podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Powyższe argumenty skłoniły Ministra Finansów do wydania rozporządzenia z dnia 22 maja 2015 r. Ponieważ sytuacja tych kredytobiorców zasadniczo nie uległa zmianie, stąd też proponuje się wydanie kolejnego rozporządzenia, w którym zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych obejmie umorzone kwoty wierzytelności z tytułu zabezpieczonych hipotecznie kredytów udzielonych przed dniem 15 stycznia 2015 r. przez podmioty uprawnione do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw, jeżeli hipotekę ustanowiono na nieruchomości lub udziale w nieruchomości lub prawie wieczystego użytkowania gruntu lub udziale w takim prawie, lub spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego lub udziale w takim prawie, lub prawie do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub udziale w takim prawie, w związku z otrzymaniem przez osoby fizyczne kredytu na własne cele mieszkaniowe. Proponowane zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych dotyczy tej części zobowiązania kredytobiorcy (osoby fizycznej), która opiewa na wartość umorzonego kredytu oraz odsetek, prowizji oraz wszelkich opłat, które były warunkiem koniecznym dla zawarcia umowy kredytu. Jednocześnie, aby nie tworzyć odrębnej definicji celów mieszkaniowych, proponuje się, analogicznie jak w rozporządzeniu z dnia 22 maja 2015 r., odwołanie się do przepisu ustawy - art. 21 ust. 25 pkt 1 ustawy, który określa następujące cele mieszkaniowe:

- ✓ nabycie budynku mieszkalnego, jego części lub udziału w takim budynku, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub udziału w takim lokalu, a także na nabycie gruntu lub udziału w gruncie albo prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie, związanych z tym budynkiem lub lokalem,
- ✓ nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub udziału w takim prawie, prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub udziału w takim prawie,
- ✓ nabycie gruntu pod budowę budynku mieszkalnego lub udziału w takim gruncie, prawa użytkowania wieczystego takiego gruntu lub udziału w takim prawie, w tym również z rozpoczętą budową budynku mieszkalnego, oraz nabycie innego gruntu lub udziału w gruncie, prawa użytkowania wieczystego gruntu lub udziału w takim prawie, jeżeli, grunt ten zmieni przeznaczenie na grunt pod budowę budynku mieszkalnego,
- ✓ budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub remont własnego budynku mieszkalnego, jego części lub własnego lokalu mieszkalnego,
- ✓ rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub adaptację na cele mieszkalne własnego budynku niemieszkalnego, jego części, własnego lokalu niemieszkalnego lub własnego pomieszczenia niemieszkalnego.

„Własne cele mieszkaniowe” określone w art. 21 ust. 25 pkt 1 ustawy oznaczają, że celem podatnika jest realizacja potrzeby zapewnienia sobie "dachu nad głową", dążenie, aby w tym nowym budynku/lokalu mieszkać. Wyraz "mieszkaniowe" w wyrażeniu "własne cele mieszkaniowe" należy odnosić do zamiaru zamieszkiwania związanego z różnymi sposobami wydatkowania przychodu, a nie do wydatkowania przychodu na nabycie mieszkania w znaczeniu przedmiotowym, gdyż ustawodawca wyraźnie przewidział, że cele mieszkaniowe mogą być zrealizowane także poprzez wydatki związane z innymi przedmiotami (np. dom, grunt). Wydatki mieszkaniowe powinny zaspokajać własne potrzeby mieszkaniowe podatnika a nie innych osób, np. członków rodziny czy najemców.

Przedmiotowe zaniechanie poboru podatku znajdzie zastosowanie, jeżeli osoba fizyczna, której umorzono zobowiązanie z tytułu kredytu, nie skorzystała z umorzenia zobowiązania z tytułu innego kredytu na własne cele mieszkaniowe zabezpieczonego hipotecznie (§ 1 pkt 1 projektu). Przy czym zaniechanie poboru podatku obejmie dochód uzyskany wyłącznie z tytułu jednego umorzenia, o którym mowa w § 1 pkt 1.

Ponadto proponuje się, aby w konsekwencji stosowania przez sektor bankowy ujemnego oprocentowania, zaniechaniem poboru podatku dodatkowo objąć świadczenia otrzymane w związku z umową kredytu zaciągniętego na cele mieszkaniowe zabezpieczonego hipoteką otrzymanego przed dniem 15 stycznia 2015 r. od podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów w walucie obcej lub w polskich złotych, lecz nominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, w przypadku gdy w wyniku zastosowania ujemnego oprocentowania, po stronie kredytobiorcy będącego osobą fizyczną powstanie przychód poprzez faktyczną zapłatę poniżej istniejącego zobowiązania (z tytułu należności głównej) (§ 1 pkt 2 projektu).

Jednocześnie dla stworzenia zachęty dla kredytodawców do podejmowania działań zmierzających do umarzania zobowiązań osobom fizycznym z tytułu udzielonych im kredytów mieszkaniowych proponuje się, analogicznie jak miało to miejsce w rozporządzeniu z dnia 22 maja 2015 r., zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób prawnych, od dochodów stanowiących równowartość umorzonych zobowiązań z tytułu kredytów, od tej części kapitału, od której następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Rozwiązanie to miałyby zastosowanie do podatników podatku dochodowego od osób prawnych uprawnionych na podstawie odrębnych ustaw do udzielania kredytów. Projektowana regulacja dotyczyłaby więc takich sytuacji, w których podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych umarzaliby osobom fizycznym zobowiązanie z tytułu zabezpieczonych hipotecznie kredytów, przy czym odnosiłaby się do tej części kapitału kredytu, od której następowałoby zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych.

W obecnym stanie prawnym w przypadku umorzenia zobowiązania z tytułu kredytu bankowego, kredytodawca może zaliczyć umorzony kredyt do kosztów podatkowych, jeżeli umorzenie to jest związane z:

- bankowym postępowaniem ugodowym w rozumieniu przepisów o restrukturyzacji finansowej banków, lub
- postępowaniem upadłościowym z możliwością zawarcia układu w rozumieniu przepisów prawa upadłościowego i naprawczego, lub
- realizacją programu restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw.

W omawianej sprawie żaden z powyższych przypadków nie będzie miał miejsca, stąd też w celu zachęcenia kredytodawców do pomocy kredytobiorcom, poprzez umorzenie kredytu, proponuje się zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób prawnych określone w § 2.

Jeżeli natomiast bank na skutek zastosowania ujemnej stopy referencyjnej nie osiągnie założonych wcześniej przychodów odsetkowych (wystąpi przysporzenie po stronie kredytobiorcy, do którego odnosi się pozostała część projektowanego rozporządzenia) brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia zaniechania poboru podatku w takim zakresie. Zaniechanie takie dotyczyłoby bowiem de facto ulgi w postaci zaniechania poboru podatku od równowartości nieosiągniętych przychodów.

Wydanie tego rozporządzenia uzasadnione jest ważnym interesem podatników, którzy zaciągnęli kredyt zabezpieczony hipotecznie na własne cele mieszkaniowe od uprawnionych do ich udzielania podmiotów, i na skutek decyzji Banku Centralnego Szwajcarii i będącego jej konsekwencją znacznego wzrostu kursu szwajcarskiej waluty w stosunku do złotego, znaleźli się w trudnej sytuacji mogącej przełożyć się na możliwość terminowego regulowania zobowiązań z tytułu tych kredytów, w następstwie czego kredytodawca umorzy im zobowiązanie (lub jego część).

Jednocześnie ważnym interesem państwa jest zachowanie równości pod względem podatkowym i nieróżnicowanie kredytobiorców, których sytuacja finansowa, bez względu na powód uległa pogorszeniu oraz niezależnie od waluty, w jakiej zaciągnęli kredyt na własne cele mieszkaniowe, lub w jakiej nominowany bądź do której indeksowany jest zaciągnięty przez nich kredyt na ten cel, i którym kredytodawca umorzył zobowiązanie z tytułu tego kredytu. Także ważnym interesem państwa jest zachowanie równości podatkowej wobec kredytobiorców, którzy uzyskali przychód z tytułu zastosowania przez kredytodawcę ujemnego oprocentowania niezależnie od waluty kredytu. Obecnie ujemne stopy referencyjne stosowane są przez niektórych kredytodawców wyłącznie wobec franka szwajcarskiego. Nie można jednak wykluczyć, że w okresie obowiązywania rozporządzenia sytuacja ta ulegnie zmianie i będzie dotyczyć także innej niż frank szwajcarski waluty, do której nominowany bądź indeksowany jest kredyt bądź PLN.

Wydanie przedmiotowego rozporządzenia zwolni kredytobiorców będących osobami fizycznymi z obowiązku zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych zarówno od umorzonych przez bank kwot z tytułu zaciągniętego kredytu na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych, jeśli w okresie obowiązywania rozporządzenia, nie skorzystali

z umorzenia innego hipotecznego kredytu otrzymanego na własne cele mieszkaniowe, jak również od przychodu z tytułu spłaty kwoty kredytu zaciągniętego na własne cele mieszkaniowe i zabezpieczonego hipotecznie, poniżej jego wartości nominalnej w związku z zastosowaniem ujemnego oprocentowania.

Proponowany w niniejszym projekcie zakres zaniechania poboru podatku od osób fizycznych obejmuje dochody (przychody) z tytułu umorzenia zobowiązań kredytowych wobec kredytobiorców, jak również niższej od nominalnej spłaty kwoty kredytu, niezależnie od waluty, w której kredytobiorca zaciągnął kredyt. Stąd też, z zaniechania będą mogli skorzystać nie tylko kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyt na własne cele mieszkaniowe nominowany we franku szwajcarskim czy indeksowany do tej waluty, ale również w złotym, euro czy innej obcej walucie. Pozwoli to na równe traktowanie pod względem podatkowym osób fizycznych, które zaciągnęły kredyty na zaspokojenie własnych celów mieszkaniowych.

Dla kredytodawców, wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia oznaczać będzie brak obowiązku sporządzania i przekazywania, kredytobiorcom i właściwym dla nich urzędowi skarbowym, informacji PIT-8C o wysokości uzyskanego przychodu z innych źródeł.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia i miało zastosowanie do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. W ten sposób, mimo że rozporządzenie z dnia 22 maja 2015 r. przestało obowiązywać z dniem 31 grudnia 2016 r. zachowana zostanie ciągłość „zwolnienia” od poboru podatku od świadczeń zarówno dla kredytobiorców określonych w projekcie, jak i kredytodawców.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), projekt rozporządzenia podlega udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej z chwilą jego przekazania do uzgodnień z członkami Rady Ministrów. Zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) z chwilą skierowania do uzgodnień, konsultacji publicznych lub opiniowania projektu rozporządzenia projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Materia regulowana przez projekt nie jest objęta prawem Unii Europejskiej. Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt rozporządzenia ujęty jest w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie działów: budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, sporządzanym zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (poz. 529).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia.

Przepisy rozporządzenia nie stanowią pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od niektórych dochodów (przychodów) z tytułu kredytu hipotecznego udzielonego na cele mieszkaniowe</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Paweł Gruza Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Ewa Adamiak Zastępca Dyrektora Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów, (22) 694-3340, e-mail: ewa.adamiak2@mf.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 9 sierpnia 2017 r.</p> <p>Źródło: Ustawa – Ordynacja podatkowa</p> <p>Nr w wykazie prac 529</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Negatywny wpływ zmiany kursu walut obcych na rynek kredytów mieszkaniowych w Polsce, w tym poprzez zmniejszenie możliwości terminowej spłaty kredytów mieszkaniowych w walucie obcej przez polskich obywateli.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wydanie przedmiotowego rozporządzenia zwolni kredytobiorców będących osobami fizycznymi z obowiązku zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych zarówno od kwot umorzonych przez kredytodawcę z tytułu zaciągniętego przed dniem 15 stycznia 2015 r. kredytu na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych, jeśli kredytobiorcy wykorzystują tę nieruchomość na te cele i nie skorzystali z umorzenia innego hipotecznego kredytu otrzymanego na własne cele mieszkaniowe, jak również od przychodu z tytułu zapłaty kwoty kredytu zaciągniętego przed dniem 15 stycznia 2015 r. na własne cele mieszkaniowe i zabezpieczonego hipotecznie, poniżej jego wartości nominalnej w związku z zastosowaniem przez kredytodawcę ujemnych stóp referencyjnych.

Konsekwencją wydania przedmiotowego rozporządzenia będzie brak obowiązku przekazywania przez kredytodawców kredytobiorcom oraz właściwym dla kredytobiorców urzędom skarbowym informacji PIT-8C o wysokości osiągniętego za ich pośrednictwem przychodu z innych źródeł.

W przypadku podatników podatku dochodowego od osób prawnych przedmiotowe rozporządzenie zwolni ich z obowiązku zapłaty podatku dochodowego od dochodów stanowiących równowartość umorzonych zobowiązań z tytułu kredytów, od tej części kapitału, od której następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Trudno porównywać rozwiązanie przyjęte w Polsce związane z wyeliminowaniem negatywnych skutków zmiany kursu walut obcych dla kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyty mieszkaniowe w walutach obcych, z przyjętymi w innych krajach UE. W Polsce skoncentrowano się na nieingerowaniu państwa w umowy kredytowe zawarte między osobami fizycznymi a podmiotami uprawnionymi na podstawie ustaw do udzielania kredytów. Wybrano rezygnację z poboru podatku dochodowego od osób fizycznych jako rozwiązanie wspomagające kredytobiorców, którzy na skutek zmian kursów walut obcych znaleźli się w trudnej sytuacji i którym kredytodawcy umorzyli część zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów na cele mieszkaniowe, a także kredytobiorców, u których na skutek zastosowania przez banki ujemnych stóp procentowych powstał przychód w związku z obniżeniem się zobowiązania poniżej jego wartości nominalnej (należności głównej).

Z kolei na Węgrzech interwencja państwa polegała na przewalutowaniu kredytów na forinta według sztywnego kursu z połowy listopada 2014 r. Jednocześnie banki zmniejszyły o 15-20% zadłużenie klientów, jednorazowo odpisując im od długu spread walutowy, który pobierały od dnia zaciągnięcia kredytu.

W Chorwacji zdecydowano się na umożliwienie kredytobiorcom przewalutowania „kredytów frankowych”. Banki zostały obciążone kosztami przewalutowania kredytów na euro. Przewalutowania dokonano przy zastosowaniu kursów z dnia zawarcia umowy kredytowej i historycznej marży dla „eurowych” kredytów. Ewentualne nadpłaty kredytobiorców (byłych „frankowiczów”), zaliczono na poczet przyszłych rat.

W Rumunii również przygotowano rozwiązania dotyczące przewalutowania „kredytów frankowych” na kredyty w rumuńskiej walucie po kursie z dnia zaciągnięcia kredytu. Koszty przewalutowania kredytów poniosą banki.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Kredytobiorcy będący osobami fizycznymi, którzy zaciągnęli kredyty w CHF	Ok. 0,5 mln osób	Związek Banków Polskich	Zwolnienie z poboru podatku dochodowego od osób fizycznych od: <ul style="list-style-type: none"> • umorzonych wierzytelności przez kredytodawców z tytułu zaciągniętych kredytów na cele mieszkaniowe oraz • przychodu powstałego na skutek spłaty kredytu poniżej jego wartości nominalnej w związku z zastosowaniem przez banki ujemnych stóp procentowych
Kredytobiorcy będący osobami fizycznymi, którzy zaciągnęli kredyty mieszkaniowe	Ok. 2 mln osób	Związek Banków Polskich	
Kredytodawcy – podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych	60 (w przypadku banków) 40 (w przypadku spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych)	Związek Banków Polskich Raport Komisji Nadzoru Finansowego (stan na grudzień 2016 r.)	Zwolnienie z poboru podatku dochodowego od osób prawnych kredytodawców od dochodów odpowiadających równowartości zobowiązań z tytułu kapitału kredytów, od których następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie § 1 pkt 1.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Proponuje się, aby w ramach konsultacji publicznych przedstawić projekt rozporządzenia Związkowi Banków Polskich i Kasie Krajowej Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	-11,7	-11,7											-23,4
budżet państwa	-7,4	-7,4											-14,8
JST	-4,3	-4,3											-8,6
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	-11,7	-11,7											-23,4
budżet państwa	-7,4	-7,4											-14,8
JST	-4,3	-4,3											-8,6
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	<p>Przepisy proponowanego aktu normatywnego wpływać będą jedynie na stronę dochodową jednostek sektora finansów publicznych, nie ich stronę wydatkową. Nie wymaga źródeł finansowania.</p> <p>Z uwagi na wskazany powyżej poziom ubytków dochodów budżetowych, wprowadzenie przedmiotowych regulacji nie powinno jednak powodować sytuacji, w której uszczuplenie dochodów w przewidywanej skali doprowadzi do konieczności korekty planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych.</p>
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Szacowane skutki finansowe dotyczą zaniechania poboru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podatku dochodowego od osób fizycznych od: <ol style="list-style-type: none"> a) umorzonych osobom fizycznym kwot wierzytelności z tytułu kredytów zaciągniętych na własne cele mieszkaniowe i zabezpieczonych hipotecznie, udzielonych przez podmioty uprawnione do udzielania kredytów w ściśle określonych przypadkach, b) świadczenia otrzymanego przez osoby fizyczne z tytułu umowy kredytu, o którym mowa w lit. a, od podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów na podstawie odrębnych ustaw w walucie obcej lub w polskich złotych, lecz nominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, w związku z powstaniem przychodu z tytułu zastosowania ujemnego oprocentowania; 2) podatku dochodowego od osób prawnych - dochodów podmiotów uprawnionych do udzielania kredytów odpowiadających równowartości umorzonych zobowiązań z tytułu kredytów, od tej części kapitału, od której następuje zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób fizycznych. <p>Podstawę do oszacowania skutków finansowych stanowiły dane otrzymane od Związku Banków Polskich¹, które dotyczyły 2016 r. i I kwartału 2017 r., tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zastosowano 321 w 2016 r. oraz 197 w I kwartale 2017 r. umorzeń wierzytelności wobec osób fizycznych z tytułu hipotecznych kredytów mieszkaniowych, wskazanych w rozporządzeniu, na łączną kwotę odpowiednio 18 780 975 PLN i 9 978 208 PLN ✓ w przypadku 29 237 umów kredytowych w 2016 r. oraz 14 590 w I kwartale 2017 r. powstał przychód z tytułu ujemnego oprocentowania na łączną kwotę tych świadczeń wynoszącą odpowiednio 5 633 323 PLN i 817 832 PLN.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa	5,6	5,6					11,2
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	6,1	6,1					12,2
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Informacje w tym zakresie w części 6.
--	---------------------------------------

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

¹ dane zostały opracowane na podstawie odpowiedzi z dwunastu banków

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☒ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

W obecnym stanie prawnym na podstawie art. 42a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.) podmioty dokonujące świadczeń osobom fizycznym, z wyjątkiem dochodów (przychodów) ustawowo zwolnionych od podatku oraz dochodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku, od których nie mają obowiązku poboru zaliczki na podatek, są obowiązane sporządzić informację PIT-8C. Informację tę w terminie do końca lutego następnego roku podatkowego należy przekazać podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu właściwemu według miejsca zamieszkania podatnika.

Po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia na kredytodawcach nie będzie spoczywał obowiązek wystawienia informacji PIT-8C, jak również przekazania jej podatnikowi oraz właściwemu dla podatnika naczelnikowi urzędu skarbowego.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Projekt rozporządzenia nie wpływa na wymienione obszary
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowany akt normatywny ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.
Wykonanie aktu nastąpi z chwilą jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Zaniechanie poboru podatku dochodowego jest instrumentem z dziedziny finansowej, która ma wpłynąć na zniwelowanie negatywnych skutków finansowych dla kredytobiorców związanych m.in. ze zmianą kursu walut obcych mających wpływ na rynek kredytów mieszkaniowych w Polsce.

Ewaluacja ex-post nie wydaje się zasadna w sytuacji, gdy rozwiązanie ma mieć charakter przejściowy, incydentalny i nie będzie miało charakteru systemowego stosowanego w długim okresie.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

--